

TOMIS

REVISTĂ EPARHIALĂ DE CONSTANȚA

CEL CE VA BEA DIN APA, PE CARE O VOIU DA EU
NU VA INSETA IN VEAC. — IOAN IV. 14

T O M I S

Revistă oficială, lunară, eparhială, de Constanța.
Sub patronajul Prea Sfințitului
E P I S C O P G H E R O N T I E

S U M A R U L :

Vrednicia unui Vlădică	<i>Arhim. Scriban</i>
Vino și vezi	<i>Pr. C. Staicu</i>
O sărbătoare a Eparhiei Tomisului	<i>Pr. M. Rădulescu</i>
..după rânduiala lui Melchisedec	<i>Pr. Gh. Sorescu</i>
P. S. Episcop Gherontie	<i>Pr. St. Popescu</i>
Sfat duhovnicesc	<i>I. P. S. Patriarh Nicodim</i>
Sf. înfrățire	<i>P. S. Episcop Gherontie</i>
Conducere românească și creștină	<i>Pr. C. Staicu</i>
Martorul din Ierusalim	<i>Pr. Const. I. Gheorghe</i>
Recenzii : Biserica și Medicina	<i>Pr. Gh. A. Nicol</i>

P. S. S. EPISCOP D. D. GHERONTIE

*Inteu mulți ani
Prea Sfintite Stăpâne!*

VREDNICIA UNUI VLADICA

In tristele sbuciumări prin care a trecut țara noastră, a ieșit la iveală vrednicia unui vlădică, pe care acum trebuie s'o pomenim în deosebi. Este vorba de Vlădica Gherontie al Constanței, care, în vremea aceasta de sbucium și amărăciuni, a avut totuși o bărbăție pe care nu se cuvine s'o lăsăm tăcută.

In vremea urgiilor prin care am trecut, Biserica a avut foarte multe de suferit, și nu din partea altora, ci din a preoților declarați falși legionari. Cum au ajuns la putere, odată parcă a dat strechea în ei. Au început să se simtă întăriți cu puteri peste fire și cu dreptul de a porunci și orândui peste orice închipuire.

Dar Biserica nu este așezământ de ieri de alaltăieri, pe care oamenii să-l poată fățui după capul lor. Ea este așezământ din vechi, cu orânduelile ei hotărâte de demult și pe care acum nu le pot preface după capul lor niște oameni răsăriți de după ușă.

Totuși preoții aceștia s'au apucat de așa ceva. Unii au scris gânduri cu totul trăsnite și abătute din rânduiala noastră bisericască și din cugetarea dogmatică a Bisericii, alții au pășit cu mutre stăpânitoare în fața ocârmuirii bisericesti, iar alții au adunat pe preoți, cică să le ție ei cuvânt de învățătură, în care au vorbit trufaș împotriva cârmuitorilor bisericesti. Aceasta a făcut-o unul din preoții boeriți la Ministerul Cultelor. S'a dus la Craiova și acolo, în însuși orașul de scaun al Mitropolitului Olteniei, a vorbit preoților Olteniei cu mutre umflate și încrezute.

Lucrurile acestea nu vor rămâne așa, fiindcă Mitropolitul Olteniei a făcut plângere la Sf. Sinod împotriva acestei încălcări. Vom trăi și vom auzi fapte foarte urite, săvârșite de preoții falși legionari, care însă nu pot rămâne nerăfuite.

Ele sunt mai grave de cât se pare. Nu sunt numai niște călcări de disciplină, și vor trebui să-și aibe urma-

rea și orânduirea lor. Dar să venim la Vlădica Gherontie dela care am început a scrie.

Abia s'au cocoțat preoții ziși legionari la Ministerul Cultelor, și îndată au început să calce ca Vodă prin lo-bodă și să se arate ca mari orânduitori ai treburilor bi-sericești. Habar de păsare la ei, că Biserica are altă în-tocmire și că nu poți face în cuprinsul ei după cum îți trăsnește prin capul tău.

Deci unul dintre aceștia s'a dus la Vlădica Gherontie al Constanței, cică „să-l ancheteze“. Despre isprava a-ceasta a scris ziarul Universul, și lumea s'a uluit aflând că episcopului i s'a tăiat leafa dela Minister.

Un preot să ancheteze pe un episcop! Se mai poate una ca asta? Nu se poate în lumea mirenească, unde deo-sebirile ierarhice între trepte nu sunt dela Duhul Sfânt: ca în Biserică, și au să se poată în așezământul dogmatic al Bisericii? Totuși, fără a se gândi prea mult, preotul mi-nisterial a luat asupra sa o asemenea sarcină de încălcare a unei hirotonii și a pășit să ancheteze pe episcop.

Vlădica Gherontie n'a primit această stare. Departe de a se pleca în fața gustului unui minister anarhic, n'a voit să îplinească cererea anarhiei bisericești și a vor-bit cu anchetatorul cu pricina ca și cum ar vorbi cu un particular. A stat de vorbă cu el, omenește, dar n'a in-trat în voile lui.

Lucrurile s'au petrecut la începutul guvernării. Era un semn rău dece sunt în stare a săvârși domnia aceștia. Și în adevăr, urma a adevărit. Cetim acum uluiți despre isprăvile lor.

Cel cu adunarea preoților dela Craiova s'a dus la ei civil, în cămașă verde și astfel fără semnele preoției. Cu toate acestea pofta să fie ascultat de ceilalți preoți, care se aflau în portul lor preoțesc.

Proști, pretențioși și obraznici. Cu unul din aceștia a avut de furcă și Vlădica Gherontie. Dar prea Sf. Sa i-a stat împotriva. I-a vorbit blând, duhovnicește, dar nu i-a făcut pe plac. Respectivul a trebuit să plece cum a venit.

Ce zicem acum de fapta aceasta? Asupra ei va tre-bui să se rostească ocârmuirea bisericească și credem că

nu va întârzia a face aceasta. Ne putem rosti însă asupra faptei Vlădicăi Gherontie.

Pe socoteala Prea Sfinției Sale am auzit dese ocări. Dar acum este vorba de o faptă, care nu mai este de ocară. Aceasta să fie tăcută? Nu, dimpotrivă, trebuie scoasă la iveală cu toată graba și pecetluită ca o aleasă vrednicie a Vlădicăi Gherontie. În adevăr, dacă Prea Sf. Sa a stat vitejește împotriva silniciilor netrebnice ale unor călători de orândueli bisericești, trebuie să venim noi, cu toată râvna, pentru a-l lăuda și a ridica în slavă cinstea faptei sale. Vlădica Gherontie și-a ținut treapta sa vlădicească și pentru aceasta trebuie să-l fericim, că a fost la toată înălțimea vredniciei sale.

Nouă ne pare rău că n'am putut serie acestea mai de mult, chiar de când faptele pomenite s'au săvârșit, dar domnii cu silnicie aveau la îndemână cenzura lor și nu-i puteai scutura. Așteptam însă clipa slobozirii și iată că ea a venit. De aceia condeiele noastre nu trebuie să stea acum în nemișcare.

Vlădica Gherontie a fost amărât pe nedrept mereu. Dar acum trebuie să scoatem la iveală această vrednicie a sa, fiindcă e o mângâiere pentru Biserică, de a vedea că tot au fost unii care nu s'au lăsat încălecați. Prea Sf. Sa a ținut la orânduiala bisericească și merită cinstit pentru aceasta.

Dar trebuie urgisit, dimpotrivă, cine a făcut altfel. Dacă acum a sosit ziua socotelilor, să se facă socoteala! Dacă preoții anarhiști au ridicat clonțul, ei să tragă păcatele! Nu se poate îngădui să avem preoți care pândesc ca diavolii prilejul când să vândă Biserica și să facă pe spinarea ei ce le-o trăsni lor prin cap. Noi suntem cununați cu Biserica și nu putem suferi slujitori mincinoși, care socotesc că pot face în ea și din ea tot ce li s'o năzări dumnealor.

Că ai fost în slujbă și ți s'a poruncit să faci cutare lucru?

Dar 1. Cine stârnea asemenea netrebnicii dela Ministerul Cultelor? Cine se lăuda cu puțința de a răsuci toate vechile rândueli ale Bisericii? Cine se lăuda că va însura și pe episcopi? Un preot vrednic nu primește dela

mireni rândueli potrivnice Bisericii. Adevărul este însă că asemenea preoți au făcut nu una, ci multe, una după alta.

Vlădica Gherontie este bărbatul vrednic pe care trebuie să-l încununăm, fiindcă dela început nu s'a dat bătut, ci a stat tare împotriva urgiei anarhiste. Dar dacă pe Prea Sf. Sa îl încununăm, ce facem cu preoții slujitori anarhizați ? A venit vremea să ne rostim și asupra acestora. ¹⁾

Achim. SCRIBAN

«Vino și vezi!»

sau

La capătul a 15 ani de rodnică activitate

Poate cici o altă eparhie n'a avut mai mult de suferit decât cea a Constanței, din cauza «gurilor rele». Sunt diferiți scribi, cari, abia ieșiți de sub protecția binevoitoare a familiei, pun mâna pe condei și se apucă să scrie mult, mult și în stil de pamfletari prea obișnuiți. Care cum se trezește, chemat sau nechemat, pregătit sau nepregătit, inteligent sau cu mîntea sub normal, așterne pe hârtie, fără să fi trecut măcar odată prin Constanța, toate fericirile pe care ar dori să le grămădească, până la năduf, peste capul istoricel eparhiei Tomisului.

Iși închipue unii oameni că, fără sugestiile lor agramate, Biserica din părțile acestea de țară s'ar duce pe copcă...

Mi s'a întâmplat, cu vreo patru ani în urmă, să întâlnesc pe străzile Constanței un profesor universitar de teologie. Era omul în treacăt pe aici, prin «perla Mării Negre» și m'a poftit să-l însojesc în vizita ce avea de gând să facă pe la diferite Biserici din urbea noastră.

Ajunși la Catedrală, l-am surprins privind, cu ochii cășcați, spre palatul episcopal. Se uita ca unul care nimerise în fața uneia din cele 7 minuni ale lumii.

¹⁾ Din Revista «Slova Ortodoxă» Anul III Nr. 38-39 din 14 Februarie 1941.

— «Dar ce-i clădirea aceasta minunată, din curtea Catedralei? Cine a făcut-o?» m'a întrebat profesorul.

— „N'ați știut până acum? Este opera aceluia, despre care cândva, nedrept ați grăit și scris”, — i-am ripostat.

— „Vrea-să-zică, s'a minunat tovarășul de drum, Prea Sfințitul Episcop Gherontie este, care s'a ostenit, pentru ridicarea acestei falnice case. N'am știut aceasta. Eu credeam, după cum m'au informat alții că, la Constanța, nu s'a înfăptuit și nu se înfăptuește nimic vrednic de atenția publică. Aveam convingerea că lucrarea clerului din această regiune este lipsită de viață, de rodnicie, stearpă. Văd, însă, că lucrurile stau altfel!” Da, lucrurile, în eparhia Constanța, „stau alfel”.

Prin strădanie, fără preget, s'au dus la capăt aici realizări însemnate, pe teren bisericesc și din nimic.

Oamenii Bisericii dela Constanța, însă, au rarul obicei de a nu face zgomot în jurul lor și al operei săvârșită de ei.

În 1926, când P. S. Episcop D. D. Gherontie a luat conducerea eparhiei Constanța, nu erau nici de unele: Cancelariile eparhiale, îngrămădite în case particulare, nepotrivite și insalubre; Catedrala episcopală, dărăpănată, cu zidurile crăpate, cu acoperișul ciuruit de vreme; lipsă de Biserici și case parohiale; nici o mănăstire, care să adăpostească eglavia monahicească și să împrăstie duhul smereniei creștine în lume; bibliotecă eparhială: nici vorbă; clerul desorientat și fără cârmaci buni și pregătiți.

Iată, însă, că cronicarul vremii noastre este îndatorat să înregistreze în eparhia Tomisului, o serie de frumoase înfăptuiri.

În adevăr, fără concurs străin, s'a putut înălța plăcutul și românescul palat episcopal; s'au întemeliat 3 mănăstiri, cari sunt în plină dezvoltare și organizare; s'au zidit din nou circa 40 Biserici și 60 case parohiale; s'a restaurat Catedrala episcopală, la exterior; s'a înjghebat o frumoasă bibliotecă eparhială, care stă la îndemâna preoților și tinerilor teologi; s'a dat avânt misionarismului, procedându-se la o temeinică organizare a preoțimii, spre a putea face față încercărilor de destrămare a sufletului creștin și românesc al Nației, prin propaganda asiduă a diferitelor secte și a străinilor răuvoitori, s'au ridicat case de sfat sătești în colaborare cu autoritățile locale; s'a intensificat colportajul, pen-

tru a stânjeni activitatea curentelor subversive; s'au reorganizat protoieriiile, introducându-se o bună administrație în parohii; s'a dat concurs nelimitat autorităților civile și militare pe teren economic-financiar, cultural-moral, social și chiar sanitar; s'a înflințat prin cutezanță și fără un cât de însemnat capital, o fabrică de lumânări al cărei regulament prevede minunate înfăptuiri din veniturile realizate între timp, lucru care nu va întârzia să se producă; s'a scris și s'a predicat buna rânduială în popor.

Toate acestea s'au făcut și mai mult decât acestea, pe care condeiiul nostru nu găsește nimerit să le înșire aci, într'un editorial de revistă eparhială.

P. S. Episcop D. D. Gherontie a ctitorit înfăptuirile eparhiei-Constanța, cu multă trudă și multe piedici, în cei 15 ani de rodnică păstorie. În acest răstimp, P. S. Sa a ținut să facă operă de adevărat părinte sufletesc, coborînd, poate ca nimeni altul, în mijlocul credincioșilor, mângâind pe cei în durere și dând avânt tuturor operelor de bine.

Piedicile cari au stat în cale, au fost numeroase, dar, cu privirea spre înainte, strădania chiriarhală a biruit.

Din luptele ce s'au dat, victoria Ierarhului a ieșit luminoasă și cu cununa demnității pe frunte.

La bine nu prea se îndeasă multă lume, dar la rău toți dau busna.

Când este vorba să faci un lucru bun, apoi protivniciile se țin lanț, «prieteniile» se întrec să lapideze pe ostenitor; iar când vrei să făptuești o blestemăție, toți îți dau curaj și te împing spre prăpastie.

«Ale tale dintru ale tale» ar putea să spună, cu acest prilej, că fiecare dă ceea ce poate și ceea ce îi stă la îndemână.

Dintr'un suflet năpădit de urătenie sufletească, nu poate izvorî decât faptă de ponegrire a semenului îndrăzneț întru cele bune; pe când, dintr'o inimă caldă, răsare întotdeauna îmbrățișarea prietenească a gândurilor și actelor de cinstită osteneală pentru binele obștesc ale vecinului.

Cine poate și vrea, să înțeleagă!

Și să nu creadă cineva că cele pomenite mai sus sunt vorbe umflăte, la împrejurări festive, să poștească a se osteni să vadă la fața locului!

Tu care nu te încrezi în spusele celui care, fără gând de adulație, scrie cele de față, «vino și vezi»!

Preot Const. Staicu

O sărbătoare a Eparhiei Tomisului

După cum istoria unui popor este descrierea faptelor conducătorilor politici din acele timpuri, tot așa istoria Bisericii, într'un period oarecare, este expunerea activității și faptelor conducătorilor spirituali din epoca respectivă.

Eparhia Constanței a sărbătorit la 14 Martie, a. c. un deceniu și jumătate de rodnică arhipăstorie a P. S. Episcop Gherontie, de numele căruia este legată viața spirituală a acestei părți de țară, în niște timpuri de mari și însemnate prefaceri din istoria omenirii și din viața acestei provincii.

Județul Ialomița, a făcut parte din această Eparhie, dela înființarea ei. Pentru viața religioasă a acestui județ, timpul acesta a fost de reorganizare, de continuu progres administrativ și moral-religios, de adaptare la noile cerinți ale timpului și selecționare a cadrelor.

În Eparhia Ungro-Vlahiei, de unde a fost deslipit, era ca o anexă, iar personalitățile preoțești din București adunau orice element mai distins din județ și îi puneau în pozițiunea de a nu se putea remarca.

Nu putea fi vorba acolo de nici o influență cât de mică, asupra conducerii, sau de vreun rost oarecare, în prima eparhie a țării.

Prin alipirea la Episcopia Constanța, elemente distincte au avut permanent rol în conducerea centrală administrativă; iar organizația administrativă a servit ca normă în întreaga Eparhie, întrucât venea aci cu datini și felul de exprimare al credinței într'o Biserică cu tradiție veche românească, cum era în restul țării.

În județul Constanța, în acest timp, a fost numai reorganizare, creare din nou, construire de biserici și înființări de parohii.

Dacă istoria politică a Dobrogei formează pagini memorabile și cu mult mai vechi ca tot restul țării, întrucât avem aici așezări mai vechi, chiar ca în Ardealul dac, apoi începuturile stabilirii și formării poporului român, are aici un trecut glorios, pe care-l dovedesc vechile cetăți romane, în care s'nelipsite urmele primului creștinism.

În toate cetățile romane scoase de sub ruină: la Adam-Clisi, Istria, ca să nu vorbesc decât de cele pe care le-am vi-

zitat, basilicile ocupă loc de frunte. La Adam-Clisi sunt 5 asemenea urme, ceea ce denotă și religiozitatea locuitorilor vechi ai acestui ținut, și organizarea bisericească, ce se confirmă și prin participarea episcopilor din aceste regiuni, la sinoadele ecumenice.

Cutropirile barbare și păgâne de mai târziu, au făcut ca viața creștină atât de puternică la început, să se desfășoare într'un ritm mai lent până la realipirea Dobrogei în anul 1878.

Ceea ce s'a făcut până la înființarea Episcopiei Tomisului, pe teren religios, era aproape neexistent și mai ales ca construcții de biserici.

Adormitul întru fericire Episcop Ilarie, într'un timp prea scurt, nici 2 ani, mai mult bolnav, n'a putut face prea mult, astfel că întreaga renaștere spirituală religioasă ortodoxă și organizarea Bisericii dobrogene revine P. S. Episcop Gherontie.

În 1926 erau abia jumătate din numărul de astăzi al parohiilor, bisericilor și preoșilor, în județul Constanța.

Căci în trecut Biserica nu se bucura de autoritatea necesară în stat, cum se bucură acum, de aceea viața religioasă era cu totul slabă și mai ales preoți și biserici foarte puține. Toate bisericile din Dobrogea sunt construcții noi, mari și frumoase, dar rar care sunt terminate și acum. Biserici pictate sunt ceva mai rar, dovadă că încă mai trebuie timp, ca să fie complet terminate.

Cu timpul Dobrogea va deveni curat românească și atunci și viața religioasă va fi mai pronunțată, dar începutul și formația au fost grele.

Cred vrednic de reamintit înființarea celor 3 mănăstiri din Eparhie: Gherontie Episcopul la Balaciu-Ialomita; Schitul Sf. Cruci-Dervent-Ostrov și Sf. Elena dela Mare-Tatlageac-Constanța.

Cine cunoaște munca și stăruința, ce a depus P. S. Episcop Gherontie pentru aceste mănăstiri, îl poate aprecia cu adevărat.

Dacă ar fi făcut numai mănăstirea Dervent, era deajuns spre a-i rămâne numele nemuritor, iar folosul real prin vindecările și alinările de suferințe, care se dobândesc acolo, sunt realități care grăesc dela sine.

Biserica ridicată acolo, poate sta alături de orice cetăție domnească sau boerească din țară. Inzestrată cu posibilități de existență conviețuitorilor de acolo, este organizată ca o adevărată chinovie, din timpurile de înflorire ale Bisericii creștine.

Poziția nu este nicidecum mai puțin pitorească ca a oricărei mănăstiri din țară, și merită a fi cunoscută și vizitată de orice român credincios și cu simț de admirație a naturii.

Când va fi complet terminată și inzestrată, așa cum intenționează P. S. Episcop, va fi mult mai mult decât e astăzi.

Dar în mijocul bucuriei, ce a simțit cu ocazia recepției, ce a avut loc, cu această ocazie, P. S. Episcop Gherontie a ținut să-și exprime tristețea și durerea ce-l cuprinde, când își amintește de munca și sufletul, pe care le-a pus în românizarea și creștinarea Cadrilaterului.

Zeci de biserici făcute și sfințite și alte zeci începute, sunt dovada dragostei ce are, pentru a se aduce slavă lui Dumnezeu în locașurile clădite după datini.

Cu multă durere spune, că această deslipire de țară a format în sufletul său o rană, care nu se va vindeca toată viața.

Chip de sfânt. Impozant și destul de viguros la etatea de acum, când a împlinit și 75 ani, cred că este tot ceea ce e ideal în credința noastră, întrupat în persoana sa.

Rugăm pe bunul Dumnezeu a-l ține încă mulți și fericiți ani la conducerea noastră duhovnicească.

Preotul M. Rădulescu

...după rânduiala lui Melchisedec

La 14 Martie a. c., eparhia noastră Ța sărbătorit în taină și simplitate, fără fastul datorat unor asemenea evenimente, cincisprezece ani de arhipăstorie ai P. S. Episcop D. D. Gherontie.

Aniversarea aceasta însemnează tot atâtia ani de trudă încordată, nu numai pentru adâncirea vieții religioase în popor, ci și pentru totala reorganizare bisericească a acestui colț de țară.

Deosebit de rodnică a fost activitatea P. S. Sale în toate domeniile vieții bisericesti și grija sa părintească a îmbrățișat deopotrivă toate problemele eparhiei noastre.

Totuși, ca unul ce am păstoriat aproape cinci ani în Cadrilater, voi încerca să amintesc câteva înfăptuiri ale P. S. nostru Episcop, în aceste locuri.

Mai ales acum, când împrejurări vitrege au desprins din trupul Țării acest pământ străbun, trebuie să se știe, că Biserica a contribuit în largă măsură la opera de civilizație românească, săvârșită în Cadrilater.

Aci, în mijlocul unei populații în majoritate creștină ortodoxă, dar având origine etnică și graiu deosebit, Biserica singură putea să adune și să ingenuncheze sub bolțile sale pe acești credincioși, atât de deosebiți între ei și să realizeze înfrățirea lor.

Dar lucrarea aceasta era nespuse de împovărătoare, deoarece slujitorii bisericești erau puțini, iar bisericile rare, de construcție veche și cu o înfățișare modestă: lipsite cu desăvârșire de pictură și fără cărți de slujbă îndestulătoare.

Deaceia grija de căpetenie a P. S. Episcop Gherontie a fost împlinirea acestor lipsuri adânc simțite de populație, cât și pentru ca Biserica să-și poată desăvârși chemarea.

Astfel printr'o lege specială, îngăduindu-se a fi numiți preoți pentru Cadrilater și învățători cu dragoste de Biserică, aproape optzeci au primit la Sf. Episcopie o pregătire deosebită, iar apoi au fost hirotoniți preoți.

Curând după aceea, datorită stabilirii în Cadrilater a unui mare număr de coloniști, cari nu puteau fi lipsiți de mângâierea Bisericii, P. S. nostru Episcop a creat numeroase parohii onorifice, pe seama cărora a hirotonit tineri seminariști. Toți aceștia își călăuiau idealul și entuziasmul cu care porniseră de pe băncile școlii, sub omoforul P. S. Episcop Gherontie, care a hirotonit majoritatea preoților din eparhia noastră. Și care dintre aceștia nu și-a simțit inima înduioșată și ochii umeziți de lacrimi, când, îngenunchiați în fața Sf. Mese, l-au auzit rostind cu glas înalt, suprema invocare a acestei sfințe taine: „Dumnezeescul Har, care toldează pe cele neputincioase le vindecă și pe cele cu lipsă le îplinește“ ...

Aceia cari au trăit în alte condițiuni, nici nu bănuiesc poate cu ce tact și îndemnuri pline de înțelepciune și cu câtă dragoste și părintească înțelegere, a învăluit Arhipăstorul pe acești preoți ai Cadrilaterului, pentru ca ei să-și înprospăteze mereu energia și râvna pastorală și să continue cu forțe sporite greaua lor misiune.

Indrumați, încurajați și ajutați de Chiriarhul lor, acești pioneri ai românismului, au isbutit să construiască peste 20 de case parohiale și să înalțe lui Dumnezeu mândre locașuri de închinare. Astfel, nu mai puțin de 76 de biserici au fost construite din nou (unele din ele rămase neterminate încă la evacuare), presărate pe tot cuprinsul Cadrilaterului și înzestrate cu odoare și toate cele trebuitoare cultului.

Prin numeroasele vizite canonice, făcute în Cadrilater, P. S. Episcop Gherontie și-a dovedit părinteasca sa purtare de grijă pentru populația acelor părți, care-i ieșea întru întâmpinare cu în-suflețire și-l înconjura cu dragoste neprecupețită, ca pe un ade-vărat părinte al tuturor.

Păstrând o legătură permanentă cu fiii săi duhovnicești și întărind-o cu fiecare ocazie prin sfaturi, îndemnuri și largă dărnicie, P. S. nostru Episcop se aseamănă Vlădicilor din trecutul Neamului nostru, al căror coborîtor sufletesc este.

Ucenic al marelui Melchisedec și formându-și sufletul în preajma marilor Arhieri, cu care se mândrește Biserica și Neamul nostru, P. S. Sa a moștenit toate acele însușiri specifice ale Ierarhilor ortodocși.

Astfel, cunoașterea temeinică a rânduvelilor și a muzicii noastre bisericești și frumusețea cântării, fac din P. S. Episcop Gherontie un liturghisitor desăvârșit și apreciat de toată lumea bisericească.

Tot dela înaintașii săi a deprins P. S. Sa și marea îndemănare a lucrărilor de cancelarie și administrație, precum și arta de a conduce treburile bisericești și pe cei încredințați păstoriei Sale.

La aceștea se adaugă vioiciunea spiritului său, împletită cu blândețea inimii și bogata experiență, dobândită în vremea celor peste 50 de ani în slujba Bisericii, care fac din P. S. Sa un adevărat Arhipăstor.

Marea și neobosita sa putere de muncă, neimpuținată nici azi, la 75 de ani, precum și un pronunțat simț al datoriei, au fost pururea un imbold la strădanie, pentru toată preoțimea eparhiei. Deaceea și de data aceasta, ca și la fiecare serviciu divin, cu se roagă Celui Atotputernic „să-l dăruiască Sfintelor Sale Biserici în pace, întreg, cinstit, sănătos, îndelung înzilit, drept îndreptând cuvântul adevărului Său“.

Preot Gh. M. Sorescu

Prea Sfințitul Episcop Gherontie al Tomisului și Durostorului

Implinitu-s'a anul acesta, cu voia lui Dumnezeu, creatorul și proniatorul lumii, cincisprezece ani de rodnică, dar sbuciumată păstorie, pentru Vlădica Gherontie al Tomisului și Durostorului. O aniversare, care a trecut pentru mulți neobservată, fără șgomot pentru cei în cauză, fără fast din partea clericilor — exceptând un Te-Deum de mulțumire adus, de cei mai apropiați, ca ruga lor să fie primită de Domnul ca o pângă a firii, din ce are ea mai ales. Pe un scaun vlădicesc, Tomis, cu trecut istoric, pentru viața creștinismului în general, ca și pentru românism în special, am avut hărăzirea Providenții ca să avem un Domn al Domnilor, în persoana Prea Sfințitului Episcop Gherontie. Pentru cine nu cunoaște începutul - cu inerențele lui nemulțumiri - ale acestei Eparhii, creație a faptului împlinirii visului nostru milenar - întregirea neamului - este greu a putea aprecia toată truda depusă aci, pentru consolidarea Eparhiei Tomisului și Durostorului. Cu atât mai mult, cu cât Prea Sfințitul Episcop Gherontie, venea să continue opera unui alt prelat - Ilarie - care avusese prin conjuctura alegerii sale — toată sollicitudinea guvernului de atunci.

Tot programul rămăsese doar în stare de proiect, ca în copertele unui act de testament, pentru urmașul său de azi.

Fără a fi emanația unui guvern, Prea Sfințitul Gherontie, a corespuns alegerii congresului național bisericesc și s'a încumetat să traducă în fapt, tot planul de acțiune practică pastorală arhierească. Cu pași hotărâți, cu timp și fără timp, a pornit la înfăptuire, cunoscând în drumul său de stradanii, puține flori de sollicitudine, de înțelegere sau de grațitudine și mulți spini aruncați în cale-i de împrejurări și oameni. Cunoșcător și râvnitor de canoane și viață duhovnicească trăită, s'a resemnat repede și fără astâmpăr, a lucrat pentru slava lui Dumnezeu și mărirea Casei Lui, a picurat muncă, a îndemnat, a sfătuit, a mângâiat a dăruit, dar mai ales a sfătuit pentru tot lucrul bun. Da! Acesta este cuvântul potrivit, pentru Prea Sfințitul Gherontie, a ostenit, alergând la suferințele păstoritorilor săi. Este un ctitor de osteneli! Căci, ce este înfăptuirea P. S.

Sale cât un șir de danii, înlanțuite de osteneli. Realizarea actualului palat episcopal, mănăstirea „Balaciu“ în jud. Ialomița, mănăstirea „Dervent“ din fostul județ Durostor, înființarea școlii de cântăreți, sunt verigi de aur, ale muncii duhovnicești. Înființarea fabricii de lumânări, cu sediul la Constanța, organizarea aparatului administrativ din Cancelaria Episcopiei, organizarea și divizarea muncii pe teren clerical, cu supravegherea Sa, sunt realizări ale minții și energiei vlădicești a Eparhiei Tomisului și a Durostorului, care a fost cea mai văduvită dintre toate eparhiile, în cerace privește bisericile sau casele de rugăciuni, care lipseau aproape pretutindeni, în dreapta Dunării.

Astăzi, datorită îndemnului cu vorbă înțeleaptă și faptă pilduitoare, Prea Sfințitul Episcop Gherontie, aproape nu-i sat fără biserică sau casă de rugăciune. În care colț al l'parhiei P.Sf. Sale, nu a fost și în care cătun, sau așezare omenească creștină, nu a dus arhieresti binecuvântări și părințești mângăeri?

Ce copil sau bătrân din satele dobrogene, sau din jud. Ialomița, nu i-a sărutat mâna și nu l'a văzut? A fi în mijlocul turmei cuvântătoare continuu și a o conduce pe calea mântuirii, este cea mai înaltă și nobilă împlinire a datoriei arhieresti!

Cu poporul păstorit, s'a bucurat de veselia lui și s'a întristat de durerea ce-l cuprinde întotdeauna, lăsând numai întristările personale, închise tainic, în sufletul P. S. Sale nobil și iertător. Cunosc în deaproape toată sânguința P. S. Sale, pusă pentru terminarea Sf. mănăstiri „Dervent“, precum și întristarea de prinț al Bisericii dominante în Stat, când un incendiu distrusese aproape a treia parte din gospodăriile coloniștilor satului Frășari, jud. Durostor. Atunci a venit la fața locului și-a alinat pe sinistrați, nu numai cu vorba dar și cu fapta, dând bani personal, ca cei năpăstuiți să-și poată reface în parte căminul distrus și prefăcut în serum, simțind asistența ierarhiei bisericesti prezentă, la suferința socială.

A stimulat și a apreciat pe toți cei buni, a iertat și a dovedit de multe ori, cu inima-i nobilă, că „nu s'a biruit de rău, ci a biruit cu binele pe rău“, conform celor zise de Sf. Apostol Pavel în epistola către Romani, evidențiind autoritatea P. S. Sale și bunătatea sufletului arhieresc.

Dar numai atât? Câte cute sufletești sunt neștiute poate de mulți și poate de cei care stau în preajma-i și care din cauza obișnuinții, de a vedea și auzi înfăptuiri virtuozose, nu se mai lasă impresionați, după cum nu te dogorește căldura focului când stai în jurul vetrei, dar a cărui lipsă o simți când nu o mai ai.

Vlădica Gherontie este o figură clasică a Ortodoxiei noastre! Pe lângă alte însușiri distinse, mai este și un cunoscător de tipic și muzică bisericească, dar mai ales executator al ei, fără egal astăzi, încât prilejuește celui ce-l ascultă, adevărate momente de regăsire a căii, către Dumnezeu și de înduple-

care a voinții, pentru realizarea binelui creștin ! Cei cari nu l-au înțeles și i-au sbuciumat păstoria, să ia aminte, că perlele nu plutesc la suprafața apelor, ca frunzele, ci sunt în fundul apelor. Căutători de perle, în adâncul apelor căutați-le și le veți găsi ! Cei ce nu l-ați înțeles, sau nu l-ați aflat pe adevăratul nostru Stăpân, pe Prea Sfințitul Episcop D. D. Gherontie, căutați-l în fundul sufletului P. S. Sale nobil și iertător, și-l veți găsi binecuvântând și drept îndreptând, prin cuvântul Adevărului, Domnului nostru Iisus Hristos, pre toți și pre toate !

Icon. Stelian Popescu
Protoiereul jud. Constanța

Sfatul duhovnicesc al I. P. S. Patriarh Nicodim căt-re toată suflarea românească

I. P. S. S. Patriarhul Nicodim al României a dat următorul sfat duhovnicesc către întreaga suflare românească :

Inima și sufletul meu de părinte duhovnicesc al scumpei noastre țări și al poporului ei drept credincios a fost — alături și deodată cu a fiecărui român — adânc îndurerată de rănilile adânci pe cari răutatea vrășmașilor le-a făcut în trupul patriei noastre dragi. Mutilările groaznice la care nu de mult am fost supuși fără nici o cruțare, călcându-ni-se hotarele și sfâșiindu-ni-se trupul țării, au făcut ca un popor întreg să suspine de durere, așa încât amara tânguirea poetului nostru; «Dela Nistru pân' la Tisa tot Românul plân-su-mi-s'a», să fie și în zilele noastre o tristă realitate.

Pentru aceasta neconținut mă voiu ruga lui Dumnezeu, ca «El, care ne-a fost din veci Părinte și Stăpân, nici de astăzi înainte să nu uite pe Român», ci dându-ne iertare pentru păcatele, prin care am atras asupra-ne dreapta pedeapsă, să ne ajute să ne vedem cât mai curând una, între granițele noastre firești.

Dar dacă această durere, care deși mi-a umplut inima

de amărăciune și ochii de lacrimi, avea totuși întrânsa mângâierea că vine dela dușmani, apoi durerea ultimelor zile, când mi-a fost dat să aud și să văd cum fiii poporului nostru se înarmează și trag fără remușcare și fără frică de Dumnezeu, în mândria și siguranța Țării — în soldatul ei, în casa ei și în Conducătorul ei; când Țara s'a pătat de sânge vărsat nu de dușmanii de dinafara ei, ci de cei ce — deși își ziceau și se arătau a fi iubitori de Țară — s'au dedat la jaf, la distrugere și la crimă, m'au umplut de o durere și de o amărăciune ca aceea care face ca „sufletul meu să fie întristat până la moarte» și din această întristare să strige către voi toți românilor fiii binecredințoși ai bisericii noastre.

IUBIȚII MEI FII DUHOVNICEȘTI,

În cartea noastră sfântă stă scris așa: «Toată împărăția care se desbină în lăuntru său, se pustiește, și toată cetatea sau casa care se desbină în lăuntru său, nu durează». (Matei 12 | 25).

Din aceste dumnezești cuvinte învățându-se strămoșii noștrii, și-au făcut zicala: «unirea face puterea», iar apoi cântarea «Pe al nostru steag e scris unire». Unirea aceasta în jurul Tronului și a Bisericii, a fost tăria de totdeauna a neamului nostru românesc.

Diavolul însă, care nu se odihnește niciodată, ci umblă răcnind ca un leu căutând pe cine să înghită (I Petru 5 | 8), pismuind buna înțelegere dintre noi și văzând că prin dușmanii din afară nu ne poate birui, a început să samene „neghina lui» în lăuntru țării, între noi românii; și tare mult se bucură el când o vede răsărind și tulburându-ne viața. Pentru a ne slăbi dragostea frățească și credința strămoșească, el folosește toate mijloacele sale diavolești și face toate intrigile, al căror născocitor și este. Și astfel, după sfâșierea hotarelor țării și răpirea provinciilor, după groaznicul și catastrofalul cutremur, diavolul a înșelat pe unii din copiii țării, desigur slabi la inimă și la credință, și a dat naștere urătei rebeliuni, care ne-a făcut atâta durere, atâta stricăciune, atâta pagubă și atâta rușine.

Dar, «Domnul, care știe calea dreptilor» și face să piară «calea necredințioșilor», nu ne-a lăsat să pierim, cunoscând că poporul românesc, care a presărat toate plaiurile țării sale cu semnele iubirii de Dumnezeu, umplându-le cu biserici, în care se preamărește numele Lui cel sfânt, nu este popor de rebeli, de jefuitori, de ucigași și de mișei și smulgând masca trădătorilor de țară și înșelătorilor de bună credință, a nimic ținea lor, arătându-i că erau unelte diavolești și a adus în țară liniștea de care e nevoie acum mai mult ca oricând.

Iubiții mei fii,

Năpraznica turburare, care a îndurerat profund viața noastră, ca popor iubitor de Dumnezeu, a fost îngăduită de El, pentru că țara noastră se îmbolnăvise de o boală, care era cu atât mai grea, cu cât nu se prea arăta pe față, ca și la oameni.

Binevoind deci și ajutând Dumnezeu, minunea s'a făcut. Țara a fost operată; operația a reușit, dar bolnavul are încă nevoie de îngrijiri serioase și pricepute, de ajutor plin de iubire, în vremea de convalescență, ca să-și poată recăpăta puterile pierdute. Pentru aceasta toată familia trebuie să colaboreze, să-și dea partea de ajutor, de muncă, căci cea mai mică greșeală poate atrage nenorocirea.

Iar eu acum pun toată puterea, toată grija și toată dragostea mea de părinte sufletesc și vă rog, vă îndemn și vă poruncesc, la fiecare aparte și la toți laolaltă, ca precum «iscusitul doctor» a făcut minunea operând mădularul bolnav, să facem și fiecare dintre noi câte o minune și în viața noastră particulară, operându-ne buba pe care o avem fiecare și o știm numai noi singuri. Muncind mult și cinstit, ascultând de mai marii noștrii, îndeplinindu-ne fiecare datoria la locul în care ne aflăm, câștigându-ne pâinea, servind patria și neamul nostru, și pentru care în jurământul ce-am pus, am luat martor pe Dumnezeu, că vom respecta legile țării, curățindu-ne de păcate, desbrăcându-ne de patimile și ambițiile care orbindu-ne, ne fac să ne abatem dela datorie, și făcând să vibreze tot mai viu în viața noastră credința cea adevărată în Dumnezeu și în Biserica strămoșilor noștri, iată calea pe care mergând, vom săvârși fiecare câte o minune, dovada cea mai evidentă a iubirii de țară și de neamul nostru românesc și nădejdea cea mai tare a definitivei vindecări și întăriri a acestei țări atât de scumpă nouă.

Țara a intrat în liniște. Intrați și fiecare din voi în

liniște, în pace. Fără această pace nu se poate face nimic bun, nu se poate prospera, nu se poate trăi.

Impăcați-vă cu Dumnezeu, ale Cărui învățături au fost batjocorite prin urâtele răstălmăciri ce i s'au dat și a Cărui Biserică a fost nesocotită. Impăcați-vă între voi, iertându-vă unul pe altul. Impăcați-vă cu Țara! Acei cari i-ați greșit în aceste zile, pătându-i ogoarele ei cu sânge și cu rușine, necinstind mormintele fraților, părinților și ale strămoșilor cu faptele de cruzime și de jaf, călcându-i jurământul prin rebeliune, recunoașteți-vă greșeala, plângeți asupra ei și cu inima și cu capetele plecate de greutatea vinei, cerându-vă iertare, reîncepeți munca rodnică și cinstită, care să vă facă vrednici de a fi socotiți fiii Țării.

Iar acei cari ați stat de veghe întru muncirea ogorului, întru propășirea economiei naționale, întru apărarea liniștei și a cinstei țării noastre, bucurați-vă cu bucuria sfântă pe care o dă împlinirea conștiințioasă a datoriei, și rămâneți mai departe fii binecredincioși ai neamului, buni români și buni creștini.

Voi plugari, cari de dimineată până seara dați viață prin munca voastră ogoarelor românești, și voi meșteșugari de tot felul, cari prin fabrici, ateliere și alte feluri de întreprinderi faceți ca țara voastră să răspundă de munca ta cinstită, puneți-vă toată puterea și de acum înainte și nu uitați că munca cinstită este binecuvântată de Dumnezeu. Nu urmăriți prin munca voastră numai interesele personale — care, și acestea nu vor rămâne niciodată neîndestulate, bine știind că „cei ce-l caută pe Domnul, nu se vor lipsi de tot binele“, — ci mai întâi gândul vostru să fie la Țară, din care să urmăriți și să vă siliți să faceți o grădină roditoare și o uzină uriașă, făcând ca pentru Domnul tot ce faceți!

Voi școlariilor de toate vârstele, folosiți vremea școlarității în a aduna cât mai multe cunoștinți pentru rolul pentru care vă pregătiți! Imbogățiți-vă mintea și înobi-lați-vă inima! Pregătiți-vă, pentru ca la maturitate, țara să găsească în voi, elementele pe care să se poată sprijini! Nu râvniți și nu primiți înainte de a vă fi făcut o specialitate dobândită cu toată competența, nici un loc de

conducere căci așa ceva e nefiresc! Gândiți-vă că, chiar dacă s'ar părea că ați putea duce pe umerii voștri o răspundere, care nu e a vârstei și a pregătirii voastre, această va va uza prea curând, scoțându-vă din luptă, spre paguba voastră și spre regretul țării!

Voi părinților, îngrijiți de copiii voștrii și dela cea mai fragedă vârstă strecurați-le în inimă iubirea până la jertfă de patria și neamul lor și de credință în Dumnezeu! Supraveghiați de aproape toată activitatea lor, pentru ca și ei și voi să vă bucurați mai apoi.

Voi mamelor, pe copiii' pe care i-ați alăptat la sânul vostru, pe care cu dureri și cu jertfă i-ați dat țării, nu lăsați ca aceștia să vă fie înșelați de răuvoitori. Cum i-ați păzit zi și noapte ca niște îngeri păzitori, fiți până la sfârșitul vieții voastre cu toată grija asupra lor și folosiți toate mijloacele, ca ei să rămână ai Patriei și ai Domnului.

Iar voi, militarilor de toate gradele, care așa cum v'am știut întotdeauna, v'ați făcut cu îndestulare și acum datoria, fiți mândri de fapta voastră și ingenunchind înaintea lui Dumnezeu, rugați-L să vă țină totdeauna la fel. Gândiți-vă la camarazii voștri, cari s'au jertfit pentru întronarea ordinii și faceți-vă vrednici de ei prin continuarea cu aceeași hotărâre, a felului lor de purtare.

Iubit Cler,

Țara noastră se găsește acum la o răspântie din cele mai grele.

Armata și-a făcut datoria, oprind pe loc pe cei ce, înșelați de vrăjmașii țării și ai neamului, se făcuseră uneltele lor nimicitoare. Este acum în deosebi rolul și rostul Bisericii ca să facă pacea în suflete. Sporiți munca voastră pastorală de până acum! Chemați poporul la biserică, arătați-i rătăcirea în care au căzut unii dintre români și urmările grave ale unei astfel de rătăcirii! «Rugați-vă neîncetat! Mângăiați pe cei întristați, întăriți pe cei slabi!» Propovăduiți pacea, înfrățirea, unirea și munca! Pata dureroasă pe care unii dintre liturghisitori —

din fericire foarte puțini — au pus-o pe obrazul nostru, părăsindu-și misiunea lor, crucea lor, preoția lor, pe Hristos Insuși, și amestecându-se printre rebeli, părăsind «pe Păstorul cel bun» și ducându-se după năimitul «care lasă oile și fuge», să o ștergem cu o muncă mai încordată și mai desinteresată, ale cărei roade eu mă rog lui Dumnezeu ca să fie cât mai îmbelșugate. . Nu precupețiți nici liniștea, nici timpul și nici chiar viața voastră, când este vorba ca să țineți lângă sfintele altare și la împlinirea legii lui Dumnezeu, poporul ce vă este încredințat spre păstorie ! Impreună cu celelalte autorități de Stat, din locul în care vă găsiți, căutați toate mijloacele pentru întărirea sufletelor și liniștea lor.

Iubit cler și popor binecredincios,

Patriarhul Țării și al Bisericei românești vă îndeamnă și vă sfătuește la cumințenie, la muncă, la înfrățire și la credință. Români din patru unghiuri, uniți-vă în cuget, uniți-vă 'n simțiri !

Smulgeți dintre voi neghina diavolească, pentru ca să «piară vrajba dintre noi!» Puneți-vă nădejdea toată în Dumnezeuul părinților noștri și în sfânta Sa Biserică ; depuneți toată munca pentru Patrie ; dați toată dragostea Majestății Sale Regelui ; aveți încredere nezdruincată în Conducătorul Statului, pentru care să-I mulțumim lui Dumnezeu că ni l-a dat și să ne rugăm pentru sănătatea și isbândirea lui. Dați toată ascultarea autorităților legale, pentru ca să poată întrona dreptatea și cinstea peste tot. Ca nu cumva din mormintele lor să ne mustre cei ce înaintea noastră au ostenit cu evlavie și cu jertfă întru păstrarea și apărarea acestui pământ binecuvântat.

Patriarhul vă binecuvintează pe voi, pe copiii voștri, casele și lucrările voastre ! El vă mai zice însă din cartea sfântă : «De veți voi și de mă veți asculta, bunătățile pământului veți mânca. Iar de nu veți voi și nu mă veți asculta, sabia vă va mânca» (Isaia 1.19—20). Iată un groaznic avertisment.

Sus inimile deci cu toții! Sus inimile Români!
Sus inimile creștini!

„Sus să avem inimile”, ca astfel «cu vrednicie și cu dreptate» trăind, să bine merităm ajutorul Celui de Sus, Căruia eu mă rog acum zicând: «Mântuiește Dumnezeule poporul Tău și binecuvintează moștenirea Ta! Cercetează, Doamne, lumea ta cu milă și cu îndurări, Înălță Doamne fruntea creștinilor ortodocși, și trimite peste Țara noastră și poporul ei, milele Tale cele bogate; biruință Regelui nostru asupra celor protivnici dăruiește și cu Crucea Ta păzește pe poporul Tău». Iar vouă trimițându-vă arhieriești binecuvântări, vă doresc din adâncul inimii mele de părinte iubitor și cu multă grijă de copiii săi, să vă umple Domnul inima și viața de sfințele sale bucurii și să vă dea:

«Pace Tuturor».

NICCDIM
Patriarhul României

Sfânta înfrățire*)

«Intru aceasta vor cunoaște oamenii că sunteți ucenici ai mei, de veți avea dragoste între voi», vestește peste veacuri Sf. Evanghelie a Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Christos. Principiul creștin al dragostei între oameni, al solidarității sociale, a lăsat dâră luminoasă în istoria omenirii. Pe temelul acestui principiu al înfrățirii tuturor, ca fii ai aceluiași Tată ceresc, s'a desființat, în epoca postcreștină, sclavajul, s'au netezit asperitățile sociale și s'a creiat o situație demnă pentru femei, care în lumea păgână era socotită în afară de drepturile firești ale omului.

Istoria românească ne arată că ortodoxia creștină ne-a salvat, în vremuri de restriște, ființa neamului, ne-a strâns în jurul idealurilor românești și ne-a deschis un viitor mai bun. Înfrățirea româ-

*) Articol publicat în ziarul „Înfrățirea” No 18 din 8 Martie 1941.

nească a fost cu putință în trecut și este posibilă și astăzi numai prin Biserică.

De aceea, m'am bucurat mult, ca Părinte duhovnicesc al tuturor, când am aflat de apariția unei noi gazete la Constanța, «Infrățirea», care, sunt sigur, va milita pentru promovarea intereselor generale și, după cum o spune și numele, pentru înfrățirea tuturor românilor din părțile locului. Unire și înfrățire, iată în ce stă taina salvării noastre, în vremurile grele, prin care trece omenirea și cu ea și neamul nostru. Să fim creștini adevărați, să mergem la Biserică și sub bolta ei sfântă să uităm toată vrajba și toată neînțelegerea, care ne desparte.

Binecuvintez munca conducătorului și a tuturor v'ednicilor dela ziarul dobrogean «Infrățirea».

Dumnezeu să ajute strădaniei de înfrățire a gazetei «Infrățirea». † Gherontie

Conducere românească și creștină

Cine este român adevărat, cu conștiință națională trează și încadrat cu toată ființa în spiritualitatea românească, nu se poate să nu se bucure că, printr'o conducere energică și înțeleaptă, s'a putut găsi un echilibru interior și o orientare justă a țării noastre în concertul noii ordini europene.

Până mai deună zi, țara noastră putea fi socotită obiect de istorie, în niciun caz subiect promotor al acesteia. Fără echilibru, fără un ideal național bine definit în interior, țara noastră aștepta orientare și faptă salvatoare, prin vitregii săi conducători din vremurile apuse, de peste graniță, dela așa numita Societate a Națiunilor. Eram în afara istoriei, care creiază valori și instăpânește o nouă formă de viață în lume. Cele două coordonate ale ființei noastre etnice, după cuvântul unui mare gânditor român: mistica pământului și duhul ortodoxiei noastre românești nu le mai

cunoaştem. Cele două concepte ale neamului: Patria şi Ortodoxia străbună nu ne mai interesau.

Dar, iată că Pronia divină a rostuit ca lucrurile să se îndrumeze pe vechea lor matcă, pe făgaşul normal şi creator al vieţii noastre româneşti. O nouă conducere s'a instaurat la cârma Statului, o conducere care întruchipează în mod fericit cele două linii de viaţă naţională: iubirea de glia strămoşască şi promovarea spiritualităţii naţionale prin duhul cel veşnic al ortodoxiei, începând de sus şi mergând până jos de tot pe scara organizaţiei noastre statale, cârmuesc oameni care-şi topesc fiinţa pentru binele obştesc, împrăştiindu-şi puterile din dragostea de ţară şi prin credinţa Bisericii strămoşeşti.

Când scriu acestea mă gândesc la oamenii de nădejde de sus şi la cei de muncă stăruitoare şi cinstită, din celelalte rosturi ale vieţii româneşti.

Şi nu trebuie să mergem prea departe, ca să-i vedem la lucru, ci este de ajuns să deschizi uşa diferitelor autorităţi din Constanţa şi să poţi constata gesturi de îmbrăţişare a tuturor problemelor de interes general, duh nou în toate şi dăruire jertfelnică pentru înfăptuirea marilor postulate naţionale. În toate locurile de răspundere, întâlneşti oameni animaţi de o nouă mistică naţională: aceea a dreptăţii şi a înfăptuirii binelui, pentru toţi românii deopotrivă.

Cu asemenea energii, România creştină ortodoxă nu poate să piară!

Preot Const. Staicu

Ministerul Instrucţiunii, Educaţiei Cul, telor şi Artelor

Prin decizia ministerială Nr. 17016 din 1941, se anulează decizia Nr. 62.227 din 1940, prin care s'a suspendat provizoriu plata salariului Prea Sfinţitului Gherontie Nicolau, Episcop al Eparhiei Constanţa, cu începere dela 1 Ianuarie 1941, repunându-se în toate drepturile Prea Sfinţiei Sale, dela data suspendării.

Martorul din Ierusalim

Drumul Damascului

Două zile după omorîrea lui Ștefan, prigonitorii ieșiră din Ierusalim, apucând drumul Damascului. Fiecare primise din partea sinedriului câte o drahmă de aur, sub promisiunea că și acolo unde mergeau, aveau să se poarte cu aceiași râvnă, de care dăduseră dovadă în Ierusalim. Bătrânii cărturari ai poporului îi încurajaseră și cu alte răsplătiri, care aveau să vină mai târziu și le spusese tot felul de cuvinte măgulitoare :

— „ Sunteți apărătorii Legii!.. Răsbunarea lui Iahve!.. Nu-mai voi veți fi în stare să stărpiți răul din sânul lui Israel. Înainte deci, la lucru!.. Neamul, mai târziu, are să vă fie recunoscător pentru lupta voastră. Nu veți mai plăti dajdie și solda vi se va îndoi...“

Oamenii simpli și de adunătură, au fost lesne amețiți de bani, de promisiuni și de vorbe, încât nici nu mai știau ce să răspundă la atâta dărnicie și bunăvoință. Erau deci foarte mulțumiți, când văzură apărând pe Saul, în fundul aleei de platani. Călare pe un roib de Asiria, mantia-i neagră atât de plăcută fariseilor atârna jurîmprejur acoperindu-i umerii, dându-i aerul unui adevărat conducător... Simbriașii sinedriului văzându-l, îl salutară cu chioțe și strigăte de bucurie. Cei mai mulți dintre farisei veniră în mijlocul lor, ca să-i pornească cât mai neîntârziat din oraș ; iar poporul — țărani și târgoveții — se urcă pe ziduri, ca să-i vadă plecând. Ei trecură zgomotoși prin poarta izvorului, coborînd pe lângă zidul iazului Siloe, lângă grădina împăratului, pe treptele care coboară din cetatea lui David și se îndreaptă spre poarta apelor, spre răsărit. Mergeau semeți, pocnindu-și de lespezi în răstimpuri regulate sandalele de lemn, cu mâinile pe mânerele săbiilor sau pe lăncile și țepile ce și le potriviseră în spinare. Depe acoperișurile caselor, sau din ușa foisoarelor de rugăciune, femeile celor plecați, îi priveau încă, în timp ce ei se îndepărtau, ducând cu ei focul persecuției. Terasele templului și întăriturile zidurilor începură în curând să nu se mai vadă în urma lor... Dar ei mergeau mereu înainte, apăsați de aceiaș sete de răsbunare și câștig, mândri de încrederea și cinstea deosebită, de care se bucurau în fața mai marilor poporului. Până la Scitopolis, două drumuri se deschideau celor ce plecau din Ierusalim : unul mai anevoios prin Bethel și Sihar, pe lângă munții Garisim și Ebal ; iar altul mai

ușor prin Ierihon și Fasaelis pe malul drept al Iordanului. Saul, împreună cu oamenii săi, apucară pe acesta din urmă, rămânând celălalt pentru înapoiere. Drumul era plin de pulbere și arșița bătea cu putere, ațâțând setea și înădușind frunțile drumetilor. Cu toate popasurile făcute pe la fântânile de pe la marginile cetăților, sau prin livezile de portocali, drumul era totuși destul de anevoios pentru niște oameni neobicinuiți cu el. Saul însă nu era omul care să dea îndărăt. Dela Archelais drumul se mai ușură și astfel cu glume și voie bună, străbătura întreaga Samarie, făcând cel mai mare popas în cetatea Schitopolis, la șase sute de stadii departe de Ierusalim. Oamenii și animalele își văzură de odihnă, căci mai aveau încă drum lung și nu se aflau nici măcar la jumătatea lui. Burdufurile cu apă fură umplute, proviziile cu unt și fructe sporiră și drumetii porniră mai departe urmași de catării răbdători, încărcăți cu toate cele trebuitoare drumului. Erau veseli regăsindu-se iar în largul câmpiei, strălucindu-le în depărtări valurile unduitoare ale Tiberiadei, cari aci apăreau scântectoare ca argintul, deschizând spre cer un ochi de soare, aci se ridicau ca un deal mișcător înverzit, amăgindu-i și ademenindu-i fără încetare.

Câțiva începură să cânte vechiul cântec al treptelor :

— „Rușinați și nfrânați să fie toți cei ce urăsc Sionul ! Să fie ca iarba depe acoperișuri, care se urcă înainte de smulgere ; din care secerătorul nu-și umple mâna, nici brațul său cel ce leagă snopi“.

Strigau, își plecau frunțile, sau ridicau brațele însoțind cuvintele cu gesturi, implorând ajutorul cerului și amenințând depărtările. Ajungând la Tarichea, observară că merindele sunt pe sfârșite, ceea-ce-i determină să mai rămână și aci pentru o nouă aprovizionare. Unii se adăpostiră prin case căutându-și rude și cunoscuți ; cei mai mulți rămaseră sub zidurile cetății, pe țărmul mării. În tot timpul nopții se zăriră focuri, ale căror flăcări uriașe se lungeau ca niște sulii pe lacul nemîșcat. Străjile păzeau cu străjnicie orașul.

A doua zi în zori, porniră mai departe pe lângă țărmul lacului. Pescari galileeni își trăgeau mrejele, femei nevoiașe așteptau pe mal peștele viu, cu care să-și potolească foamea ; iar aburii dimineții pluteau pe deasupra apei, ridicându-se spre cer din strânsura dealurilor. Multe zile și nopți le petrecură astfel pe drum, mâncând struguri pe la marginea viilor, sau dormind prin ierburi sub bolta senină a cerului.

Intr'o după amiază poposiră pe malul Iordanului — de cealaltă parte — în ținutul Trahонiei, în tufișurile de oleandri. Ultima cetate prin care mai aveau să treacă era Cesarea lui Filip, reședința tetrarhului. Saul se crezu dator să-și mai îmbărbăteze oamenii, Drumul fusese lung și mai pierise mult din en-

tuziasmul cu care plecaseră din Ierusalim. Se dădu deci libertate vreme de o streajă, timp în care fiecare era liber să facă ce-o vrea. Oamenii își aruncară lăncile; unii coborînd în apa râului să se spele, alții se întînseră pe pînțele lîngă vitele de povară, înfruptându-se din merindele drumului. Când răgazul se sfîrși, toți erau strânși în jurul lui Saul. Acesta începu să le vorbească din legea lui Moisi, arătându-le că voia lui Dumnezeu era, ca ei să stărpească închinătorii la Dumnezei străini. Oamenii însă erau convingși de aceasta și când Saul își termină vorba, ei încuviințară cu strigăte din care scăpărau mânia și revolta :

— „Să piară, să piară!.. Ne-au făcut de bațjocură și de ocară printre popoare!..“ Saul nu putea să-i mintă. Mulți îl cunoșteau încă din Tarsul Ciliciei, când acesta nu era decît micul Savl și știau cât de mult stăruise în învățătura Legii, pe lîngă marele dascăl Gamaliel. Știau deasemenea că se trăgea din neam mare, din tribul lui Beniamin, fiind născut din părinți cu stare și că însăși această persecuție, în fruntea căreia se afla, n'o pornise decît pentru că ținea foarte mult la legea lui Moisi. Îl priveau cu admirație și cu recunoștință. Le era superior întru toate: în cunoașterea legii, în naștere și în purtare...

Dela Cesarea lui Filip, drumul ocolește muntele Hermonului peste izvoarele lui Nar el Avai, când urcînd costișele repezi, când coborînd în văile înguste, prelungindu-se pe lîngă râu, sau pierzându-se printre colțurile stîncilor, pe lîngă platurile rotunde. Treceau astfel rînd pe rînd, când prin văile umbrite și răcoroase, când pe înălțimile arse de soare; o rază tremura o clipă pe vîrfurile sulitelor, pentru ca apoi să reintre din nou în umbră, mai departe, tot mai departe...

— „Damascul, Damascul!..“

A fost strigătul de bucurie și triumf al tuturor, când părăsind țărîmul lui Nar el Avai, eșiră în lunca largă și mănoasă a Farfarului. Într'adevăr în depărtare abia se zăreau crenelurile goale ale cetății, brăzdînd în zigzaguri bolta cerului, plecată peste muchia orizontului. Soarele se înălțase în crucea amiezii și părea că'n noianul de raze îmbrățișează întreg pămîntul.

Saul, cu capul pironit în piept, mergea înaintea tuturor. În minte își făurește fel de fel de planuri.. Va strînge ca 'ntr'un clește toată cetatea și mărturia credinței lui Hristos va fi ștearsă din întreaga Sirie. Gîndurile îl înfierbîntă, îl fac nerăbdător, dar adierea vîntului care pleacă spicele lanurilor de grâu, îi răcorește fruntea. Nădejdi proaspete de răsburare îl răpesc...

Deodată o lumină puternică brăzdă cerul mai iute ca fulgerul și el fu învăluit împreună cu cei ce-l însoțeau, în strălucirea ei mai puternică decît slava soarelui.

Animalele s'au tras orbite un pas înapoi și călăreții s'au

prăvălit la pământ cu frunțile în țărână, neîndrăsnind nici măcar să ridice ochii. Lumina îi înconjura de jurîmprejur și atât de tare strălucea, încât nu era chip să-ți ascunzi fața sau ochii fără să o vezi. Orbit de lumină și tremurând din tot trupul de spaimă, Saul căută să-și adune gândurile, să-și încerce simțurile și iată că nu se înșelă. Cineva îi vorbea în limba evreiască și glasul lui era mai dulce decât mierea și mai pașnic decât gănguritul nevinovat al porumbeilor :

— „Saul, Saul, pentru ce mă prigonești?.. Cuprins de o înfrigurată turburare, Saul ar fi vrut să răspundă; dar glasul i se opri stins și buzele se mișcară fără să poată slobozi cuvintele... Tăcerea apăsătoare îi îngreua sufletul... Adunându-și toate puterile, abia isbuti să îngâne, întrebând :

— „Cine ești Tu, Doamne?..“

Și glasul i-a răspuns :

— „Eu sunt Iisus din Nazaret, pe care tu îl prigonești... Greu îți este să lovești în țepușă cu piciorul... Dar scoală-te și stai în picioare. Căci spre aceasta m'am arătat ție, ca să te rânduesc slujitor și martor, atât celor ce ai văzut cât și celor pentru care va fi să mă arăt ție. Te-am scos pe tine din acest popor și către neamurile către care te trimit, ca să le deschizi ochii, să se întoarcă dela întunerec la lumină și dela stăpânirea lui Satan la Dumnezeu, și prin credința întru mine să primească iertarea păcatelor și parte cu cei ce s'au sfințit“..

Ingrozit și tremurând de frică, Saul se închină voiei celui pe care îl prigonea :

— „Doamne, ce voești să fac?..“ Ci glasul Domnului s'a auzit iarăș zicând :

— „Scoală-te și du-te în Damasc și acolo ți se va spune despre toate câte sunt rânduite pentru tine să le faci..“

Lumina dispăru odată cu ultimele cuvinte. Saul însă rămase tot jos, cu fruntea îngropată în țărâna drumului, ne mai îndrăsnind nici măcar să-și ridice capul către cer. In ochi îi juca strălucirea aceleași lumini orbitoare, din pricina căreia nu putea să vadă nimic. Animalele ședeau împietrite, cu urechile ciulite și cu capetele plecate. Cei dintâi își veniră în fire Barcos al lui Sisera și Tamah al lui Iaela. Toți văzuseră lumina și auziseră glasul; dar de văzut nu văzuseră pe nimeni..

Iisus Nazarineanul pe care-l prigoneau, le vorbise atât de blând și atât de iertător !.. Gura niciunuia dintre ei n'a fost în stare să tâlcuiască vreodată această minune, care s'a petrecut în drumurile și gândurile vieții lor..

Țăceau așa privind unii la alții. Vorbiseră atâtea pe drum și acum nu mai aveau ce-și spune. Minunea răsturnase toate gândurile, stinsese toate patimile și-i chemase la bucuria unei vieți noi. Tăcerea, pentru fiecare, însemna acceptare. *Va urma.*

Preotul Constantin I. Gheorghe

Dr. V. GOMOIU

„Biserica și Medicina“Tipografia „Presa“ Brăila, 940, f. 8° pp. 172

Religia, prin morala pe care a impus-o, a constituit în toate vremurile, cel mai puternic frâu al popoarelor în calea răului. Sentimentul religios, care angajează întreaga noastră ființă, poate să fie considerat ca cel mai nedesmințit regulator al vieții umane; la el se poate apela mai cu folos decât la rațiune. Este învederat că, conștiința unui rău nu schimbă întotdeauna pe om. Bețivii și fumătorii, de pildă, de cele mai multe ori, sunt convinși că fapta lor este vătămătoare și totuși îndemnul rațiunii lor rămâne neputincios. „Nu fac binele pe care îl voesc, ci răul pe care nu-l voesc, acela îl fac. Văd altă lege întru mădularele mele, oștindu-se împotriva minții mele“, zice Sf. Apostol Pavel. În consecință, omul are nevoie de o putere mai presus de forțele sale, de un sentiment de teamă sacră, care să-i răscolească sufletul și să-l îndemne irezistibil la activitatea ordonată de rațiune.

În adevăr, credința aduce cu sine sancțiunea divină, care este suverană nu numai peste fapte, ci și peste conștiințele indivizilor. În ea preoții dispun de cea mai puternică armă împotriva răului din lume; iar Biserica poate să devină cea mai bună cale de propagandă sanitară.

Călăuzit de aceste considerațiuni generale, care sunt tot atâtea adevăruri, ce se impun dela sine oricui aruncă o privire filosofică asupra rosturilor vieții noastre naționale, D-l Dr. V. Gomoiu, cu multă pricepere și înalt simț de răspundere, a întocmit această carte, ca pe un fagure de înțelepciune românească. Se cade să luăm aminte, căci cel ce ne îmbie la datorie, nu o face din interes personal, ci din dragoste față de Neam și Biserică. Și apoi hrana spirituală pe care-o oferă, nu este prea „tare“ pentru puterile noastre de înțelegere și asimilare, deoarece tot ce ne învață își are o bază reală în învățăturile Mântuitorului. Tot câmpul cărții este plin cu precepte scripturistice, foarte bine folosite, și împodobit cu câteva gravuri care reprezintă pe Iisus Christos ca medic, ca farmacist și ca tămăduitor, în câteva scene de vindecare a bolnavilor.

Autorul susține că preoții trebuie să intervie, cât mai neîntârziat și cât mai energic, alături de medici, în opera sanitară și de mântuire a Neamului, țărmurind anumite cărări de activitate și impunând norme de viață salvatoare. Numai prin această fericită colaborare a celor două apostolate, Biserica și Medicina, se va putea provoca acea schimbare la față a României, așa de necesară pentru o mai îndelungată dăinuire în veac.

Grecii, ca de altfel și Egiptenii, și Evreii, și Mahomedanii, au fost nevoiți să îmbrace preceptele lor filosofice, răsboinice și sanitare în anumite forme religioase și aceasta, desigur, pentru a prinde mai ușor (pag. 29). În cinstea lui Esculap, fiul lui Apollo, au ridicat temple numeroase, care au devenit cu timpul un fel de sanatorii celebre, deservite de anumiți preoți, cari profesau o medicină amestecată cu empirismul și misticismul oriental. Deasemenea Romanii, atâta timp cât au fost dominați de credință și înfrânați de morală, au ajuns să stăpânească întreaga lume. Când însă aceste forțe naționale au dispărut, nici cei mai mari învățați ai timpului ca Celsius sau Plinius, n'au reușit să-i împiedice dela destrămarea și prăbușirea. Mai mult, putem face această observațiune, plină de semnificație, anume că un popor, cu o viață sobră și dominată de religie și morală, s'a putut dispensa de medicină; astfel Romanii n'aveau dreptul să se îmbolnăvească, iar cine consulta vreun medic, era considerat ca trădător; dar medicina n'a fost în stare să suplinească forța religioasă-morală, atunci când a lipsit (pag. 33).

Creștinismul a introdus în lume principiile cele mai umane, ca fraternitatea și caritatea. Altruismul, în expresiunea sa cea mai înaltă, constituie sublimul religiei creștine; el caracterizează în adevăr viața lui Iisus Christos pe pământ. Mântuitorul a întruchipat în mod desăvârșit, în persoana sa, cele două apostolate. Doctor sufletesc și trupesc, El a mântuit lumea de păcatul original și de toate consecințele lui grave.

Stă în conștiința creștină că rădăcina mai tuturor boalelor este păcatul.

Arătând drumul adevărului pentru a intra în împărăția Cerului, Iisus Christos a propagat virtutea sub toate formele sale: credința, nădejdea și dragostea; prudența, dreptatea, bărbăția și cumpătarea. A condamnat abuzurile de orice fel. A așezat lăcomia și necurătenia, din care decurg atâtea alte rele, printre păcatele capitale. Diferitele posturi, în chiar formele în care au fost instituite, înțelegând prin ele nu numai abținerea dela anumite mâncăruri, ci și înfrânarea diferitelor patimi, „constituiesc un adevărat catehism dietetico-igienic și este păcat că nu se respectă mai cu luare aminte.” (pag. 55).

Germanii asistenței sociale s'au născut în Orient, odată cu zorile vieții creștine. „Cutia milelor“, care colectează ofrande spre a le distribui apoi săracilor, are o deosebită semnificație în această privință. Scopul diaconilor, la început, în afară de atribuțiunile cultului, era să ancheteze situația săracilor și a bolnavilor și să întocmească listă și de acei care trebuiau să primească pomană.

Medicina, de altminteri, recunoaște că datorează Bisericii cel mai mare sprijin în răspândirea sa în lume. Apostolii și nesfârșitul șir al sfinților prin tămăduirile miraculoase pe care le-au săvârșit, pot fi considerați ca și Cosma și Damian, „doctori

fără de plată“ : au izgonit duhurile viclene, au vindecat toate neputințele și n’au primit în schimb niciodată nimic. Biserica, prin fiii ei de seamă, a contribuit mult chiar la progresul științei medicale. În faimoasele școli din Alexandria și Antiohia, se predă, alături de știința bisericească, și cea profană. Călugărul savant Casiri, medic vestit în acea vreme, posedă o bibliotecă celebră ; preotul creștin Aaron din Alexandria, a alcătuit „Pandecte medicale“ în 30 volume, — ca să nu pomenesc decât de câteva nume și din cea mai îndepărtată vechime.

În vremea noastră, când medicina și Teologia au apucat pe căi deosebite, desvoltându-se pe cont propriu, încă nu se poate vorbi de o despărțire totală. Nu numai că preotul continuă să fie duhovnicul suferinzilor, atâția găsindu-și alinare în rugăciunile sale, dar și în zilele noastre se mai găsesc sanatorii particulare și publice, conduse exclusiv de surori de caritate. În Europa și America sunt universități creștine, care cuprind în sânul lor și facultăți de medicină, conduse numai de clerici; să nu amintim decât de vestita Universitate Catolică din Louvain, ale cărei diplome de doctor în medicină sunt valabile pentru Stat.

Toate adevărurile de mai sus își află o deosebită ilustrare și în viața poporului român. Zamolxe era în același timp și rege și zeu izbăvitor de boale. Nu știm dacă preoții lui au practicat o altă medicină decât cea empirică. Cetățile grecești de pe litoralul Mării Negre, au adăpostit desigur numeroși discipoli de ai lui Hipocrate. Odată cu legiunile romane, au pătruns în ținuturile dacice și medicii necesari, după cum ne indică multe mărturii, unelte medicale și pietre funerare. Primele noastre înghebari pentru îngrijirea trupezăscă, apar tot grație slujitorilor credinței creștine. Încă prin anul 1088, călugării Benedictini au înființat un fel de spital la mănăstirea lor Manastur, de lângă Cluj, Asemenea așezăminte, în numele aceleiași evlavii creștine s’au mai ridicat la Oradia, Turda, Cluj, Sibiu etc. Însăși operele medico-sociale ale laicilor, apărute cu mult mai târziu, au pornit din același imbold al credinței străbune. Radu Vodă Basarab a hărăzit „aproapelui“ o moșie de lângă Câmpulung, în 1372, construind acolo un „ospiciu de mizeri“ pentru adăpostirea tuturor nevoiașilor și betegilor. Amestecând religia cu morala și justiția, Matei Basarab și Vasile Lupu, au compus „Pravile“, care constituiesc adevărate coduri medico-legale și igienice. Măsurile sanitare sunt redată sub formă de precepte religioase, pentru a se impune mai ușor, ocupându-se de protecția copiilor, de regimul alimentar și de preacurvie. O bună parte din pedepsele prevăzute pentru încălcare sunt pur canonice.

Vlădicii noștri, în marea lor majoritate, au fost pârghii pentru existența sufletească a națiunii române și stele luminoase pentru idealul obștesc. Unii sunt chiar mai cunoscuți și mai

slăviți decât mulți dintre domnii cari ne-au cărmuit vremelnice. Din îndemnul lor s'au strâns averi imense, din al căror venit se întrețin și azi atâtea spitale din țară.

Nu trebuie să trecem cu vederea nici contribuțiile acelor preoți, adevărați apostoli anonimi, cari au servit credincioșilor ca pilduitori și susținători în vremuri de restriște. N'au fost prea mari cărturari, e drept, dar cei mai mulți au fost învățători de bun simț și s'au comportat în viață peste orice așteptare. După ce își îndeplineau îndatoririle cultice, intrau în rândul poporenilor, dând pildă de răbdare, de muncă și de cinste și înrâurind astfel cu îndoită putere asupra lor.

Având exemplul trecutului în față și necesitatea colaborării în viitor a celor două apostolate, se cuvine să ne întrebăm cu tot dinadinsul dacă în adevăr preoțimea poate să aibe vreun rol în operele de ocrotire sau medicină socială.

Dacă cercetăm lucrurile mai de aproape, vedem că preoții, nu numai că nu sunt oprți de canoane, dar au chiar datoria de a interveni în opera sanitară care privește pe aproapele. Ei sunt lucrători în via Domnului. Până unde se întinde această via a Domnului, deci domeniul activității lor, ne-o spune Sf. Apostol Pavel: „Tuturor toate m'am făcut, ca pe toți să-i dobândesc, căci ce inimă este în suferință și eu să nu sufăr împreună? Unde este cel slab, scandalizat, și eu să nu mă aprind pentru a-i ridica starea?“ În altă parte Sf. Scriptură, prin gura lui Iov, parcă lămurind înțelesul cuvintelor de mai sus, rostește: „Ochi am fost orbilor și picior șchiopilor; eu am fost tată neputincioșilor și am ajutat orfanului, care nu avea ajutor“. Prin urmare, preotul trebuie să activeze și în chestiunile sanitare și de asistență, căci numai așa împlinește voia Mântuitorului, pe care de altfel ne-a arătat-o în chip expres: „De este cineva bolnav dintre voi să cheme preoții bisericii și să se roage pentru el, ungându-l cu undelemn în numele Domnului“.

Ca orice bun creștin și cu atât mai vârtos el, care are asupra-i „Dumnezeescul har, carele pe cele neputincioase le vindecă și pe cele cu lipsă le împlinește“, preotul are datorii de împlinit, nu numai către suflet, ci și către trup. Rațiunea? Ne-o spune dumnezeescul Pavel: Sau nu știți voi că trupul vostru este templul Duhului Sfânt, carele locuiește întru voi? Măriți dar pe Dumnezeu în corpul vostru“.

Se știe că „simbria păcatului este moartea“; și nu numai moartea cerească, dar și cea pământească. Căci dacă corpul poate face rău sufletului, apoi acesta, prin pasiunile sale, îl întoarce cu dosândă. Nu greșim dacă afirmăm că răul pe care sufletul, prin patimile sale generatoare de boale, îl poate aduce trupului, este incomparabil mai mare.

La originea celor mai multe boale trupesti se află mai frecvente două păcate capitale: lăcomia și necurătenia. Aceste păcate sunt socotite ca atare, deoarece din ele decurg altele tot așa

de vătămatoare: beția, desfrânarea, mânia, omorul; scabia, tifosul, etc. În toate aceste plăgi sociale, preoții, ca și medicii, sunt de o potrivă de îndrituiți ca să intervină cu recomandarea și aplicarea măsurilor igienice necesare.

Astfel aceste apostolate mai lesne și mai complet pot să răspundă împreună, scopului pe care amândouă îl urmăresc, prin mijloacele de care dispune fiecare. Medicina studiază mai adânc corpul omenesc, pe când Biserica se adresează mai cu osebire sufletului; de altă parte, preotul este obligat să se ocupe și de corp, iar medicului nu-i este îngăduit să se dezintereseze de suflet.

Terenul pe care Medicina și Biserica se întâlnesc mai des este acela al igienei, care se confundă aproape cu morala. Colaborarea în acest domeniu vizează în primul rând prevenirea boalelor prin îndepărtarea pasiunilor. Se impune desigur înlăturarea tuturor disensiunilor, care alterează prestigiul celor două apostolate, prin acomodarea practicelor religioase cu prescripțiunile medicale; preoții împreună cu medicii să lumineze și să îndrumeze poporul, popularizând principiile adevăratei morale științifice; în această colaborare, medicul va semăna, iar preotul va cultiva și amândoi împreună cu poporul — vor culege roadele“ (pag. 100).

Ultimele două capitole le consacră unui scop cu totul practic, care nu e mai puțin important. Autorul se coboară la fiecare caz în parte, când preotul vine în contact cu turma credincioasă, învățându-l cum trebuie să privească lucrurile din punct de vedere sanitar. Preotul are mai multe prilejuri de a veni în atingere cu poporul decât medicul, el binecuvintează nașterea și leagănul, botezul și nunta, patul suferinței și sicriul. În toate aceste împrejurări, slujitorul credinței poate să infiltreze percepțiile sanitare, îmbrăcându-le desigur în haina primitoare a religiei, pentru a prinde mai ușor. În caz de încălcare, numai așa, sub straiu religios, poate să intervină amenințarea cu păcatul și deci sancțiunea divină.

Fiecare caz în parte este așa de judicios redat, cu toate amănuntele ce se leagă de practicile religioase și cu toate măsurile care se pot recomanda spre aplicare, încât cartea de față constituie un adevărat ghid de apostolat, pentru cine vrea să-și înțeleagă misiunea sacerdotală, care, după spune Sf. Grigorie Teologul, este „Sarcină grea și înspăimântătoare, chiar pentru umerii îngerilor“.

Preot Gh. A. Vicol

N. R. Publicăm deocamdată această succintă dare de seamă despre minunata carte a D-lui Dr. V. Gomoiu, intitulată „Biserica și Medicina“. Într-unul din numerele viitoare, vom da un studiu mai aprofundat asupra a. acestei lucrări inepuizabile.

SPRE ȘTIINȚA

Revista apare sub îngrijirea Secției Culturale.

Schimbul de reviste, trimeteri de articole, abonamente și orice corespondență, se va adresa Revistei «Tomis» la Sfânta Episcopie, Constanța.

ABONAMENTUL:

1 an pentru preoți, epitropi și abonați particulari 120 lei

1 an pentru cânlăreți 100 .

SFANTA EPISCOPIE – CONSTANTA

**P. C. Sale
Domnului**

Pr. A.H. Mornaru

Parohia _____

Comuna _____

Județul *Leac*